

Agnieszka Dobrowolska

<https://orcid.org/0009-0003-8874-6228>

agnieszka.dobrowolska@edu.uni.lodz.pl

<https://doi.org/10.18778/8331-664-2.04>

Uniwersytet Łódzki

CO MA WSPÓLNEGO ROBERT LEWANDOWSKI Z ANDRZEJEM DUDĄ? O ZNAJOMOŚCI SŁYNNYCH POLAKÓW WŚRÓD UKRAIŃCÓW UCZĄCYCH SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO

Słowa kluczowe: kulturem, kultura polska, glottodydaktyka polonistyczna, język polski jako obcy

Streszczenie. Niniejszy artykuł poświęcony jest analizie znajomości polskich kulturemów dotyczących znanych Polaków, wśród Ukraińców uczących się języka polskiego jako obcego. Składa się on z dwóch części. W pierwszej z nich przedstawiono zagadnienia teoretyczne dotyczące kultury i języka oraz kulturemów. W drugiej przeanalizowano wyniki badań ankietowych. Celem jest ukazanie zależności pomiędzy grupą badanych a ich wiedzą o polskiej kulturze.

1. WPROWADZENIE

Artykuł powstał na podstawie badań, które autorka przeprowadziła w ramach pracy licencjackiej. Dotyczą one znajomości słynnych Polaków wśród Ukraińców uczących się języka polskiego jako obcego. W październiku 2023 roku 3 grupy wiekowe: dzieci (uczniowie klas 5–8), młodzież (studenci studiów polskich z językiem angielskim prowadzonych na Uniwersytecie Łódzkim) oraz dorośli (uczący się na kursach językowych na poziomie A2/B1) wypełniły ankietę dotyczącą znanych Polaków. Składała się ona z dwóch części. W pierwszej z nich ankietowani uzupełniali informacje personalne: „Ile masz lat? Jak długo mieszkasz w Polsce? Jak długo uczysz się języka polskiego? Czy uczęszczałaś/eś na lekcje

kultury polskiej?” W drugiej zaznaczali czy dana osoba żyje, czy nie żyje oraz mieli za zadanie napisać, kim był/jest ten człowiek.

Wszystkie osoby, które wypełniły ankietę, przyjechały do Polski po wybuchu wojny w Ukrainie. Tylko kilkoro studentów ze studiów polskich z językiem angielskim uczyło się wcześniej języka polskiego oraz miało lekcje kultury polskiej. Pozostali zaczęli naukę po przyjeździe do Polski i nigdy nie uczęszczali na takie zajęcia.

W tekście skupiono się tylko na tym, czy dana osoba żyje, czy nie żyje. Przy analizie pod uwagę wzięte zostały 93 ankiety ze 100, ponieważ przy pozostałych była uzasadniona wątpliwość, że osoba spisała odpowiedzi z Internetu¹. Ankiety były wypełniane podczas zajęć na urządzeniach mobilnych pod nadzorem nauczycieli. Na samym początku ankietowani zostali poinformowani, że odpowiedzi których udzielą, zostaną umieszczone w pracy licencjackiej w celu zbadania wiedzy cudzoziemców na temat polskich kulturomów. Nauczyciele poprosili również uczących się, aby nie komunikowali się między sobą, co zostało przez nich spełnione. Jednakże istnieje uzasadnione podejrzenie, że kilka osób korzystało ze źródeł online – 5 z 15 dzieci, które wypełniły ankietę oraz 2 z 24 dorosłych. Wszystkie 59 ankiet wypełnionych przez młodzież nie nosiło znamion spisywania odpowiedzi z Internetu.

Celem artykułu jest ukazanie, co uczący się jpjo wiedzą o znanych Polakach oraz wykazanie zależności pomiędzy wiekiem i instytucją, w której się uczą a rozpoznawaniem konkretnych grup.

2. KULTURA A JĘZYK

Kultura jest trudnym do jednoznacznego zdefiniowania terminem. Każdy z badaczy zajmujących się tym tematem zwracał uwagę na różne aspekty, które leżały w kręgu jego zainteresowań. Dzięki temu powstało tak dużo definicji. Jedną z nich, w ujęciu glottodydaktycznym, prezentuje Urszula Żydek-Bednarczuk (2010, s. 181). Przedstawia ona kulturę jako „wartościowanie, przekonania i normy przyjęte przez społeczeństwo, a także wzory zachowań i modele postępowania w praktyce, które odpowiadają potrzebom określonej społeczności (Szczęsna 2002)”. Dodaje, że „posiada ona ogromne znaczenie i potencjał, na który składa się nauka, język, dziedzictwo, wartości”. Autorka wspomina również, że „tworzona jest ona poprzez działanie, a jej wynikiem są artefakty takie

¹ Informacje dokładnie przepisane z pierwszej witryny pojawiającej się w wyszukiwarce Google po wpisaniu danego nazwiska.

jak: obrazy, książki, utwory muzyczne czy architektura” (Żydek-Bednarczuk 2015, s. 9).

Znaczenia językowe wytwarzają znaczenia kulturowe, które wyróżniają jedną grupę społeczną na tle innych (Burszta 1998, s. 58). Wynika z tego, że nauczając języka, nie możemy pominąć aspektów kulturowych.

3. KULTUREMY

Kulturemy przysparzają badaczom wielu trudności. Przez to, że posiadają bardzo bogate znaczenie są niełatwe do zdefiniowania. Niektórzy uważają te terminy za hiperonimy takich słów jak: emblematy, koncepty kulturowe, słowa kluczowe (Nagórko 2004, Rak 2015a). Dla Jerzego Bartmińskiego (2016, s. 21–29) są hiponimami.

Jedną z pierwszych definicji kulturemów w języku polskim znajdziemy w *Dystynktywnym słowniku synonimów* Alicji Nagórko, Marka Łazińskiego oraz Hanny Burkhardt (2004, s. XIX):

[Kulturemy to] ważne dla samoidentyfikacji jakiejś społeczności słowa kluczowe, charakteryzujące zarówno stosunek do tradycji, dziedzicznych wartości, jak i radzenie sobie z czasem teraźniejszym, aktualne przeżywanie świata.

Skupili się oni na ujęciu tematu w obszarze etnolingwistyki, a rozszerzenia definicji tego terminu podjął się Maciej Rak w *Kulturemach podhalańskich* (2015b, s. 13):

[Kulturemy to] jednostki etnolingwistyczne, słowa kluczowe, które w planie wyrażania są reprezentowane przez pojedyncze leksemy, zaś w planie treści mają tak bogate znaczenia, że dzięki nim można zrozumieć specyfikację danej społeczności narodowej, etnicznej lub regionalnej. To właśnie m.in. poprzez kulturemy społeczność określa swoją tożsamość, stosunek do tradycji i wartości, a także sposób radzenia sobie w obecnych czasach. Z powodu częstej nieprzekładalności, reprezentujące je leksemy mają nastawienie etnocentryczne (niezwykle często są składnikami autostereotypu) jako słowa zbiorowej pamięci.

Z kolei Grażyna Zarzycka (2019, s. 425–426) pisze, że:

Kulturem to, ujmując zagadnienie w największym skrócie, znaczący element kultury (bogaty w znaczenia, stąd pełni funkcję jej interpretanta), który może być egzemplifikowany przez zachowanie językowe (słowa, zdania, teksty) i niejęzykowe (zachowania społeczne, parawerbalne – jak: mimika, gesty i zachowania proksemiczne).

Metodyka nauczania języków obcych opiera się na rozwijaniu podsystemów językowych oraz nauczaniu i doskonaleniu umiejętności językowych. Są to kluczowe i niezbędne elementy potrzebne, aby

opanować dany język i swobodnie się nim posługiwać. Można to uczynić bez znajomości kultury, jednakże bez niej trudniej jest się komunikować. Rak zwraca szczególną uwagę na nieprzekładalność znaków, która jest bardzo istotna w perspektywie glottodydaktycznej (por. Burkhardt 2008), ponieważ w ostatnim czasie obserwuje się „zwrot kulturowy”, który mobilizuje naukowców do badań nad zawieraniem treści kulturowych w tekstach (Kruk 2023).

Słynni Polacy zaprezentowani w badaniu ankietowym wybrani zostali na podstawie pracy magisterskiej Pauliny Zwolińskiej *Kulturemy w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*². Zaprezentowane przez Zwolińską kulturemy zaczerpnięte zostały z popularnych podręczników do nauki jpjo. Ze względu na liczbę zebranych w ten sposób określeń autorka artykułu podzieliła je na kategorie i wybrała tę dotyczącą słynnych Polaków. Kolejność postaci zawartych w ankiecie została ułożona alfabetycznie, natomiast wyniki przedstawione w poniższych tabelach według największej liczby poprawnych odpowiedzi.

4. ANALIZA MATERIAŁU BADAWCZEGO

4.1. DZIECI

Wszystkie dzieci, które wypełniły ankiety, uczęszczaly do polskiej szkoły i były uchodźcami wojennymi. W Polsce przebywały 1,5 roku i tyle też uczyły się polskiego. Miały od 12 do 16 lat. Poza zwykłymi lekcjami chodziły dodatkowo na 6 godzin zajęć pozalekcyjnych z języka polskiego, na które uczęszczali wszyscy obcokrajowcy uczący się w szkole. Do tego uczestniczyły również, 3 razy w tygodniu, w lekcjach prowadzonych przez glottodydaktyków w ramach projektu Polskiej Misji Medycznej pod nazwą „Przestrzeń przyjazna dzieciom”, gdzie znajdowali się tylko uchodźcy wojenni. Reprezentatywność tej grupy jest niska, ponieważ przy analizie wziętych zostało pod uwagę tylko 10 ankiet, które spełniały wszystkie wymagania, tzn. odpowiedzi nie były spisane z Internetu.

² P. Zwolińska, *Kulturemy w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego*. Praca napisana pod kierunkiem dr hab. Beaty Grochali-Woźniak, prof. UŁ w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej UŁ. Praca nie została opublikowana.

Tabela 1. Odpowiedzi dzieci (10)³

Słynne postaci	Poprawna odpowiedź	Niepoprawna odpowiedź	Brak odpowiedzi
Adam Mickiewicz	80% (8)	10% (1)	10% (1)
Fryderyk Chopin	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Henryk Sienkiewicz	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Józef Piłsudski	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Maria Skłodowska-Curie	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Mikołaj Rej	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Piast	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Popiel	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Rzepicha	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Andrzej Duda	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Robert Lewandowski	70% (7)	20% (2)	10% (1)
Jan Matejko	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Julian Tuwim	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Witkacy	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Władysław St. Reymont	60% (6)	20% (2)	20% (2)
Aleksander Kwaśniewski	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Krystyna Janda	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Lech Wałęsa	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Roman Polański	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Tomasz Kot	60% (6)	30% (3)	10% (1)
Jadwiga Andegaweńska	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Jan Paweł II	50% (5)	20% (2)	30% (3)
Kazimierz Górski	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Mikołaj Kopernik	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Tadeusz Kościuszko	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Władysław Jagiełło	50% (5)	30% (3)	20% (2)
Ziemowit	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Adam Małysz	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Agnieszka Holland	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Anja Rubik	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Jakub Błaszczykowski	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Olga Tokarczuk	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Otylia Jędrzejczak	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Zbigniew Boniek	50% (5)	40% (4)	10% (1)
Andrzej Wajda	40% (4)	50% (5)	10% (1)
Czesław Miłosz	40% (4)	50% (5)	10% (1)
Krzysztof Penderecki	40% (4)	50% (5)	10% (1)
Wisława Szymborska	40% (4)	40% (4)	20% (2)
Justyna Kowalczyk	40% (4)	50% (5)	10% (1)
Lech	30% (3)	60% (6)	10% (1)
Witold Gombrowicz	30% (3)	50% (5)	20% (2)
Krzysztof Hołowczyc	20% (2)	70% (7)	10% (1)

Źródło: opracowanie własne

³ W nawiasach podana jest liczba ankiet.

Jak łatwo zauważyć, najwięcej poprawnych odpowiedzi uczący się podali w stosunku do nieżyjących postaci historycznych. Przyczyną tego jest fakt, że wszyscy badani uczęszczali do polskich szkół. Postaci historyczne, które zostały wymienione w ankiecie, bardzo często wspominane są na lekcjach. Pojawiają się one zarówno na historii (Piast, Jagiełło) jak i na języku polskim (pisarze). Najlepiej w tym zestawieniu zaprezentował się Adam Mickiewicz, którego dzieła omawiane są na lekcjach języka polskiego zarówno w szkole podstawowej (*Dziady* cz. II, *Reduta Ordona*, *Świtezianka*, *Pan Tadeusz*) jak i ponadpodstawowej (m.in. *Dziady*, *Ballady i romanse*, *Sonety krymskie*). Najgorzej zaś Witold Gombrowicz, ponieważ dzieci poznają go lepiej dopiero na dalszych etapach nauki.

Wśród osób żyjących najlepszą rozpoznawalnością cieszyli się Andrzej Duda, Robert Lewandowski czy Aleksander Kwaśniewski. Wpływ na to ma fakt, że są to osoby medialne, jednakże nie jest to jedyny czynnik. Dzieci ukraińskie na co dzień przebywają w towarzystwie polskich rówieśników, z którymi również spędzają czas po szkole. Dzięki temu zaznajomione są z tym, co obecnie dzieje się w polskich mediach. Według słów ankietowanych, często wymieniają się z Polakami memami, które dotyczą naszej codzienności. O osobach takich jak Justyna Kowalczyk, Krzysztof Hołowczyc czy Krzysztof Penderecki ostatnio rzadko się wspomina, dlatego dzieci nie były w stanie zaznaczyć, czy dana postać żyje, czy nie żyje.

4.2. MŁODZIEŻ

W tej grupie wiekowej badaniu zostali poddani studenci studiów polskich z językiem angielskim z Uniwersytetu Łódzkiego. Uczący się mieli od 17 do 22 lat i większość z nich mieszkała w Polsce od 1,5 roku. Kilka osób z I roku przybyło 2 miesiące przed przeprowadzeniem ankiety. Byli na zróżnicowanych poziomach znajomości języka polskiego, ponieważ część z nich dopiero zaczynała studia, inni uczyli się już czwarty semestr i mieli zajęcia z kultury polskiej. Na podstawie przynależności do grup, w których studiowali, można określić ich poziom językowy od A1 do B1.

Tabela 2. Odpowiedzi młodzieży (59)

Słynne postaci	Poprawna odpowiedź	Niepoprawna odpowiedź	Brak odpowiedzi
Andrzej Duda	100% (59)	0% (0)	0% (0)
Adam Mickiewicz	95% (56)	3% (2)	2% (1)
Fryderyk Chopin	90% (53)	3% (2)	7% (4)
Józef Piłsudski	88% (52)	3% (2)	9% (5)
Mikołaj Kopernik	88% (52)	7% (4)	5% (3)
Jan Paweł II	86% (51)	9% (5)	5% (3)
Maria Skłodowska-Curie	86% (51)	9% (5)	5% (3)
Henryk Sienkiewicz	80% (47)	10% (6)	10% (6)
Jan Matejko	80% (47)	10% (6)	10% (6)
Julian Tuwim	80% (47)	7% (4)	13% (8)
Tadeusz Kościuszko	78% (46)	10% (6)	12% (7)
Piast	76% (45)	7% (4)	17% (10)
Władysław Jagiełło	76% (45)	10% (6)	14% (8)
Władysław St. Reymont	75% (44)	7% (4)	18% (11)
Mikołaj Rej	73% (43)	10% (6)	17% (10)
Witkacy	71% (42)	15% (9)	14% (8)
Rzepicha	69% (41)	10% (6)	21% (12)
Ziemowit	69% (41)	12% (7)	19% (11)
Popiel	68% (40)	10% (6)	22% (13)
Wisława Szymborska	68% (40)	22% (13)	10% (6)
Witold Gombrowicz	68% (40)	14% (8)	18% (11)
Kazimierz Górski	64% (38)	15% (9)	21% (12)
Lech	64% (38)	21% (12)	15% (9)
Jadwiga Andegaweńska	63% (37)	22% (13)	15% (9)
Krzysztof Penderecki	61% (36)	20% (12)	19% (11)
Czesław Miłosz	58% (34)	22% (13)	20% (12)
Robert Lewandowski	58% (34)	27% (16)	15% (9)
Anja Rubik	55% (32)	25% (15)	20% (12)
Olga Tokarczuk	53% (31)	32% (19)	15% (9)
Agnieszka Holland	52% (31)	34% (20)	14% (8)
Justyna Kowalczyk	49% (29)	32% (19)	19% (11)
Adam Małysz	47% (28)	39% (23)	14% (8)
Andrzej Wajda	46% (27)	44% (26)	10% (6)
Aleksander Kwaśniewski	45% (27)	37% (22)	18% (11)
Roman Polański	41% (24)	39% (23)	20% (12)
Krystyna Janda	39% (23)	41% (24)	20% (12)
Krzysztof Hołowczyc	31% (18)	49% (29)	20% (12)
Jakub Błaszczykowski	28% (16)	52% (31)	20% (12)
Tomasz Kot	28% (16)	52% (31)	20% (12)
Lech Wałęsa	20% (12)	68% (40)	12% (7)
Otylia Jędrzejczak	20% (12)	61% (36)	19% (11)
Zbigniew Boniek	20% (12)	60% (35)	20% (12)

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie analizy wyników widzimy, że również i w tej grupie uczący się najlepiej znają nieżyjące postaci historyczne⁴. Spowodowane jest to tym, że podczas zajęć mieli dostęp do informacji na ich temat⁵. Na bieżąco uczyli się, kim byli, kiedy zmarli i czym zasłużyli się polskiemu społeczeństwu i kulturze.

Jedynym znanym Polakiem, którego w 100% cała młodzież poprawnie rozpoznała, był Andrzej Duda. Miał na to wpływ ten sam czynnik co przy postaciach historycznych. Jest to osoba, o której wspominało się na zajęciach i która często pojawiała się w polskich oraz ukraińskich mediach. Przy pozostałych żyjących osobach wyniki były o wiele słabsze. Największy wpływ miało na to środowisko, w którym przebywali studenci. Mianowicie nie tylko podczas zajęć, ale i po nich, przebywali oni w hermetycznym otoczeniu⁶. Brak kontaktu z polskimi rówieśnikami i brak zainteresowania naszymi mediami (w tym społecznościowymi) sprawiły, że nie potrafili oni określić, czy dana osoba żyje, czy nie żyje.

4.3. DOROŚLI

Ostatnia grupa ankietowanych to dorośli, którzy uczyli się na kursach na poziomie A2 i B1 w ramach projektu Polskiej Misji Medycznej. Uczący się byli uchodźcami wojennymi i większość z nich przybyła do Polski od razu po rozpoczęciu działań wojennych. Część osób uczęszczała wcześniej na inne lektoraty języka polskiego jako obcego⁷, ale nikt nie miał zajęć, na których uczyłby się o historii polski, znanych Polakach i zwyczajach panujących w Polsce.

⁴ Władcy polscy, słynni przywódcy i artyści.

⁵ Informacje na temat zajęć zaczerpnięto od ich prowadzących oraz z programu studiów, <https://www.polonistyka.uni.lodz.pl/strefa-studenta/studia-polskie-z-jezykiem-angielskim/programy-studiow> [30.09.2024]

⁶ Informacje uzyskane od uczących się.

⁷ Dane zaczerpnięte z formularzy, które uczący się wypełniali podczas zapisów na kursy.

Tabela 3. Odpowiedzi dorosłych (24)

Słynne postaci	Poprawna odpowiedź	Niepoprawna odpowiedź	Brak odpowiedzi
Andrzej Duda	96% (23)	4% (1)	0% (0)
Adam Mickiewicz	83% (20)	0% (0)	17% (4)
Mikołaj Kopernik	83% (20)	0% (0)	17% (4)
Henryk Sienkiewicz	79% (19)	0% (0)	21% (5)
Jan Paweł II	79% (19)	4% (1)	17% (4)
Julian Tuwim	79% (19)	0% (0)	21% (5)
Józef Piłsudski	75% (18)	0% (0)	25% (6)
Fryderyk Chopin	62% (15)	0% (0)	38% (9)
Maria Skłodowska-Curie	58% (14)	4% (1)	38% (9)
Robert Lewandowski	50% (12)	21% (5)	29% (7)
Mikołaj Rej	46% (11)	4% (1)	50% (12)
Tadeusz Kościuszko	46% (11)	4% (1)	50% (12)
Władysław St. Reymont	38% (9)	0% (0)	62% (15)
Agnieszka Holland	38% (9)	17% (4)	45% (11)
Aleksander Kwaśniewski	38% (9)	29% (7)	33% (8)
Andrzej Wajda	38% (9)	21% (5)	41% (10)
Jadwiga Andegaweńska	34% (8)	8% (2)	58% (14)
Jan Matejko	34% (8)	8% (2)	58% (14)
Kazimierz Górski	34% (8)	8% (2)	58% (14)
Krzysztof Penderecki	34% (8)	4% (1)	62% (15)
Adam Małysz	33% (8)	38% (9)	29% (7)
Piast	29% (7)	4% (1)	67% (16)
Witkacy	29% (7)	4% (1)	67% (16)
Witold Gombrowicz	29% (7)	4% (1)	67% (16)
Czesław Miłosz	25% (6)	17% (4)	58% (14)
Lech	25% (6)	8% (2)	67% (16)
Rzepicha	25% (6)	4% (1)	71% (17)
Władysław Jagiełło	25% (6)	4% (1)	71% (17)
Olga Tokarczuk	25% (6)	17% (4)	58% (14)
Popiel	21% (5)	8% (2)	71% (17)
Krystyna Janda	21% (5)	17% (4)	62% (15)
Lech Wałęsa	21% (5)	25% (6)	54% (13)
Wisława Szymborska	17% (4)	8% (2)	75% (18)
Ziemowit	17% (4)	8% (2)	75% (18)
Anja Rubik	17% (4)	21% (5)	62% (15)
Jakub Błaszczykowski	17% (4)	17% (4)	66% (16)
Justyna Kowalczyk	17% (4)	21% (5)	62% (15)
Krzysztof Hołowczyc	13% (3)	25% (6)	62% (15)
Roman Polański	13% (3)	29% (7)	58% (14)
Tomasz Kot	12% (3)	17% (4)	71% (17)
Otylia Jędrzejczak	4% (1)	29% (7)	67% (16)
Zbigniew Boniek	4% (1)	17% (4)	79% (19)

Źródło: opracowanie własne

W tej grupie ankietowanych były największe rozbieżności. Uczący się, uznając kogoś za nieżyjącego, kierowali się przede wszystkim nazwami ulic i szpitali. Doszli do wniosku, że jeżeli ulica nazwana jest czymś nazwiskiem, to jej patron na pewno nie żyje⁸. Wybrali ten sposób, ponieważ nigdy nie uczęszczali do polskich placówek oświatowych. Nie mieli miejsca i sposobności, żeby uczyć się o polskich królach lub pisarzach z wyjątkiem tych, których poznali w szkole ukraińskiej. Jediną osobą, którą z łatwością rozpoznali był Andrzej Duda. Wynika to z faktu, że prezydent od momentu rozpoczęcia wojny bardzo często pojawiał się w mediach w towarzystwie prezydenta Ukrainy. Pozostałe wyniki były niskie, ponieważ uczący się nie integrowali się z polską społecznością. Nie śledzili polskich mediów ani żadnych programów. Nie znali nikogo, kto mógłby dzielić się z nimi najnowszymi informacjami o polskich gwiazdach.

5. PODSUMOWANIE

Znajomość słynnych Polaków wśród Ukraińców uczących się języka polskiego jako obcego plasuje się na różnych poziomach. Największy wpływ ma na to wiek i instytucja, w której się uczą. Dzieci ukraińskie, przebywające na co dzień wśród polskich rówieśników, mają wiedzę pozwalającą opowiadać zarówno o nieżyjących polskich postaciach historycznych, jak i gwiazdach, które aktualnie znajdują się w centrum zainteresowania społeczności. Mogą to być różne aspekty, np. osiągnięcia sportowe (Robert Lewandowski), memy i żarty, głośne produkcje filmowe (Agnieszka Holland) czy duża liczba postów w sieci (Lech Wałęsa). Studenci posiadają wiedzę, która pozwala im zaliczać przedmioty wymagane programem nauczania. Nie interesują się doniesieniami medialnymi, ponieważ żyją w hermetycznym środowisku, otoczeni przede wszystkim swoimi kolegami z roku. Dorośli zaś w małym stopniu posiadają wiedzę dotyczącą zarówno historii, jak i czasów teraźniejszych, ponieważ nie uczą się o tym ani w szkole, ani nie zdobywają aktualnych informacji chociażby poprzez media.

⁸ Informacja uzyskana od ankietowanych po wypełnieniu formularza.

BIBLIOGRAFIA

- Bartmiński J., 2016, *Słowa kluczowe, kulturemy, koncepty kulturowe*, „Przegląd Humanistyczny” 3, s. 21–29.
- Burkhardt H., 2008, *Kulturemy i ich miejsce w teorii przekładu*, w: A. Dąbrowska (red.), *Język a Kultura, t. 20: Tom jubileuszowy*, Wrocław, s. 197–209.
- Burszta W., 1998, *Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje*, Poznań.
- Kruk A., 2023, *Problemy tłumaczenia elementów kulturowych. O podejściu interkulturowym w nauczaniu języka obcego przez przekład*, „Neofilolog” (60/1), s. 201–212.
- Nagórko A., Łaziński M., Burkhardt H., 2004, *Dystynktywny słownik synonimów*, Kraków.
- Rak M. 2015a, *Co to jest kulturem?*, „LingVaria”, nr 2 (20), s. 305–316.
- Rak M., 2015b, *Kulturemy podhalańskie*, Kraków.
- Szczęsna E. (red.), 2002, *Słownik pojęć i tekstów kultury*, Warszawa.
- Zarzycka G., 2019, *Kulturemy polskie – punkty widzenia, techniki ich wydobywania i negocjowania. Stosowanie perspektywy etnolingwistycznej w glottodydaktyce polonistycznej*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” t. 20.
- Żydek-Bednarczuk U., 2010, *Kompetencja interkulturowa w dydaktyce nauczania języka polskiego jako obcego*, w: A. Achtełik, M. Kita, J. Tambor (red.), *Sztuka i rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, t. 2, Katowice, s. 179–190.
- Żydek-Bednarczuk U., 2015, *Spotkanie kultur. Komunikacja i edukacja międzykulturowa w glottodydaktyce*, Katowice.

WHAT DOES ROBERT LEWANDOWSKI HAVE IN COMMON WITH ANDRZEJ DUDA?
ABOUT THE KNOWLEDGE OF FAMOUS POLES AMONG UKRAINIANS LEARNING
POLISH

Keywords: culture, Polish culture, Polish language glottodidactics, Polish as a foreign language

Abstract. This article is devoted to the analysis of the knowledge of Polish culture concerning famous Poles by Ukrainians learning Polish as a foreign language. It consists of two parts. The first presents theoretical issues concerning culture and language and culturemes. The second analyzes the results of survey research. The aim is to show the relationship between the group of respondents and their knowledge of Polish culture.